

Școala de desen

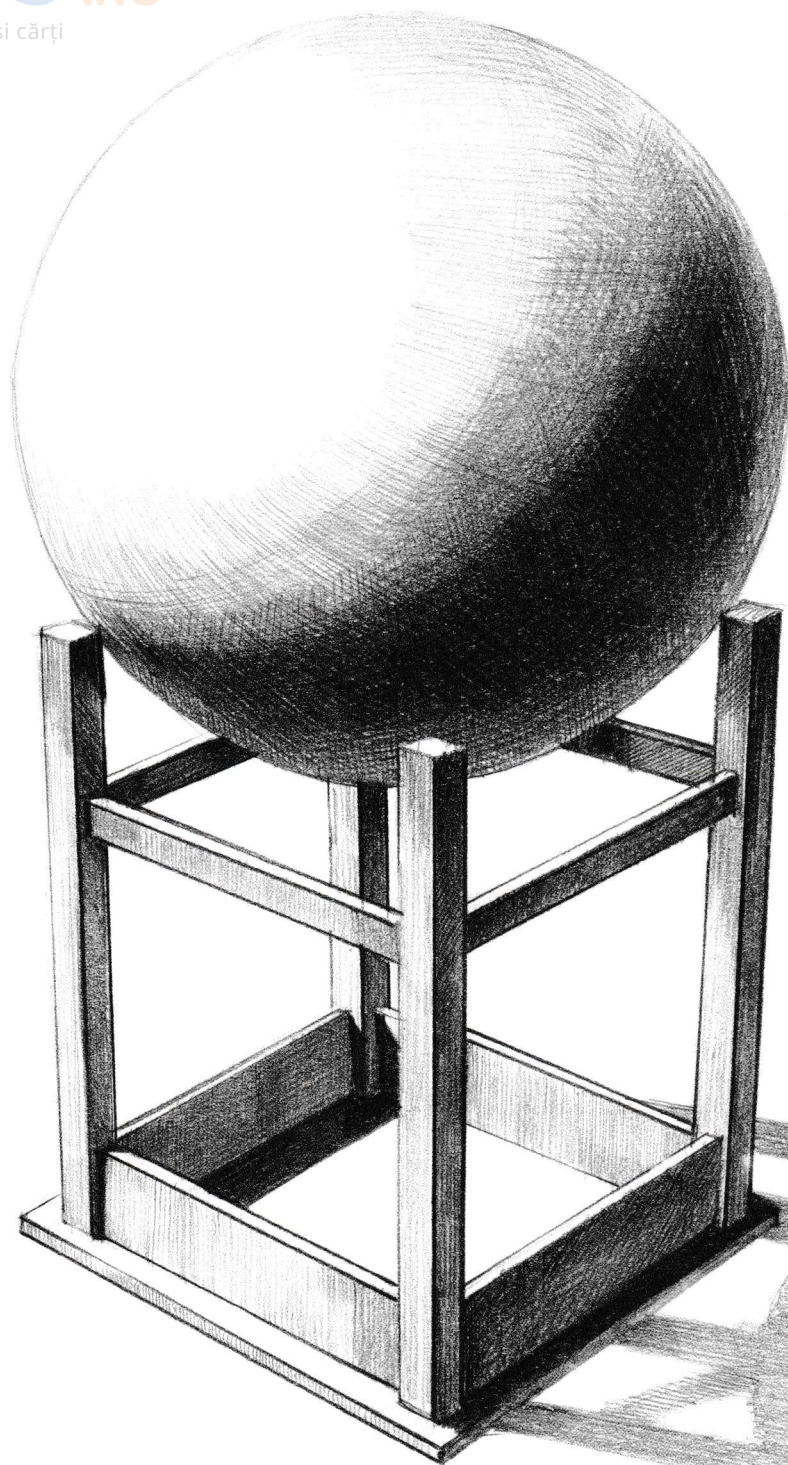
András Szunyoghy

Aquila

Cuprins

Spațiul, planurile, pătratul și cercul	1
Măsurătorile	11
Rastrul imaginii	19
Tehnici de desen	25
Figuri geometrice simple	43
Simetria	67
Scara de gri	73
Desenarea obiectelor	79
Drapajul	85
Natura moartă	93
Norii	103
Flori și copaci	113
Lumini și umbre	129
Peisaje	135
Peisaje urbane	161
Interioare	191
Finisarea desenului	198
Capul	205
Mâinile	243
Picioare și tălpi	253
Nudul	259
Personajul îmbrăcat	293
Mamifere	307
Păsări	371
Insecte	395
Melci	399
Amfibieni și reptile	401

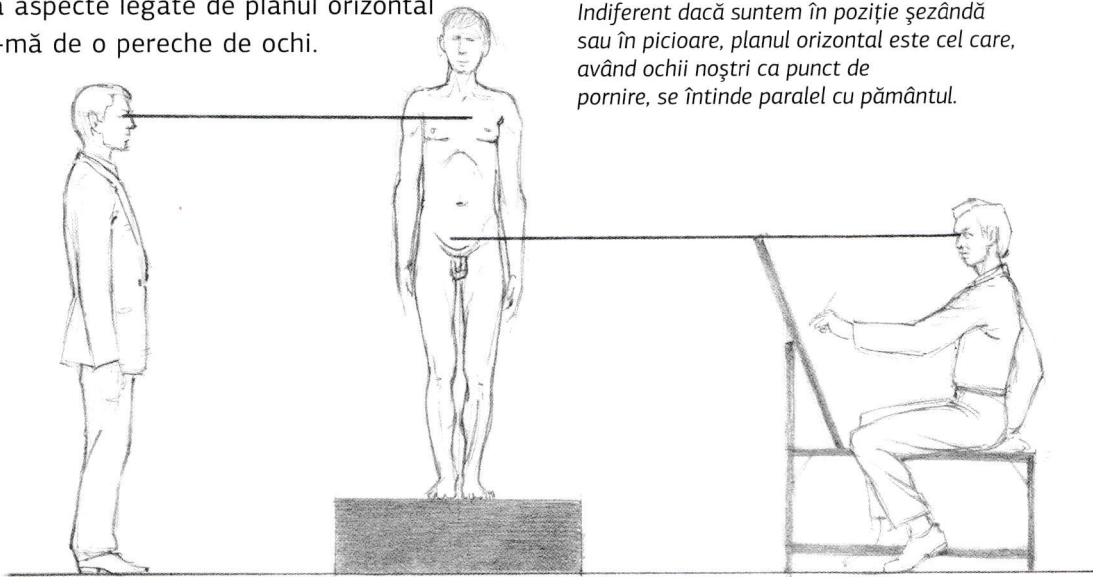

Spațiul, planurile, pătratul și cercul

Spațiul care ne înconjoară este nemărginit, iar tot ceea ce desenăm se află în interiorul acestei infinități. Identificarea poziției particulare și unice a unui model în spațiu, precum și redarea tridimensionalității pe hârtie nu sunt lucruri ușoare. Atunci când desenăm, vom folosi planurile drept coordonate: pe cel orizontal și pe cel vertical. Indiferent de unde privim, ochii noștri proiectează o multitudine de planuri imaginare, însă cu adevărat util ne este doar planul orizontal, paralel cu suprafața pământului.

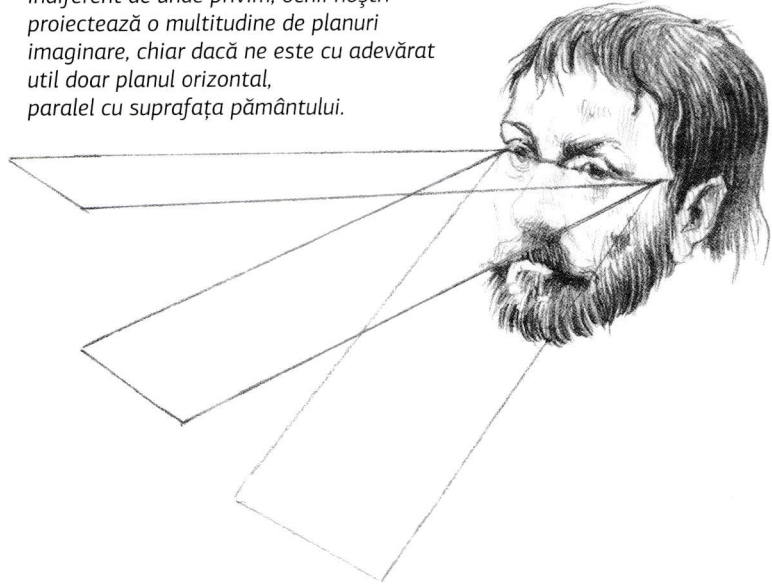
Aflându-ne pe un teren întins, avem capacitatea de a vedea la distanță; linia prin care ni se pare că se întâlnesc cerul și pământul o vom numi „orizont”. În conformitate cu acest aspect vom numi planurile care au ochii noștri ca punct de pornire, sunt paralele cu suprafața pământului și au ca punct terminal orizontul, planuri orizontale. Ceea ce dorim să desenăm se va găsi întotdeauna pe dedesubtul sau deasupra acestui plan. Obiectelor care se află dedesubtul planului le va corespunde perspectiva inferioară, numită și perspectiva broaștei, iar celor de deasupra vederea aeriană. Modelele a căror poziție coincide cu orizontul dau naștere unei imagini aparte; prin această perspectivă o foaie de hârtie devine o simplă linie. În paginile următoare, voi ilustra aspecte legate de planul orizontal folosindu-mă de o pereche de ochi.

Planurile orizontale imaginare, proiectate de ochii noștri, se intersectează cu pământul la infinit.

Indiferent de unde privim, ochii noștri proiectează o multitudine de planuri imaginare, chiar dacă ne este cu adevărat util doar planul orizontal, paralel cu suprafața pământului.

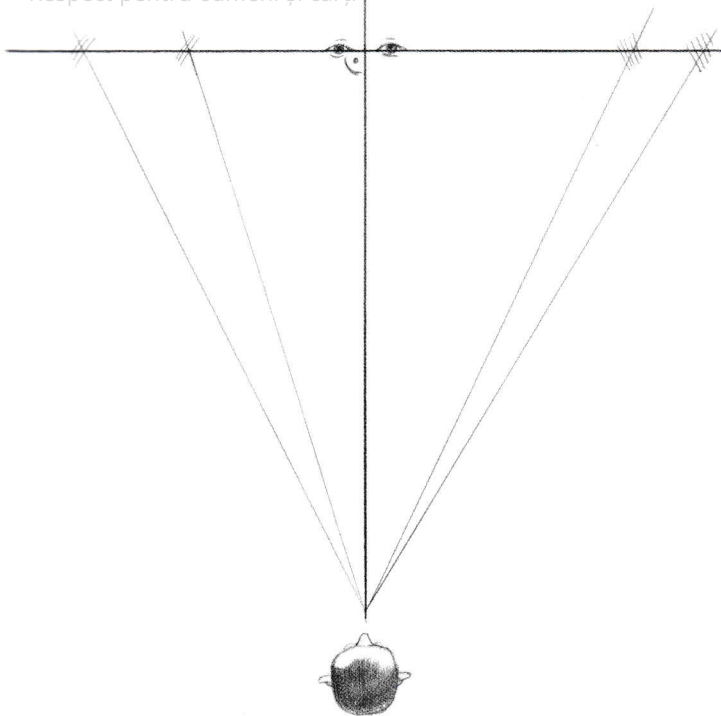

În paginile următoare, voi ilustra aspecte legate de planul orizontal cu ajutorul unei perechi de ochi aflate pe o linie orizontală.

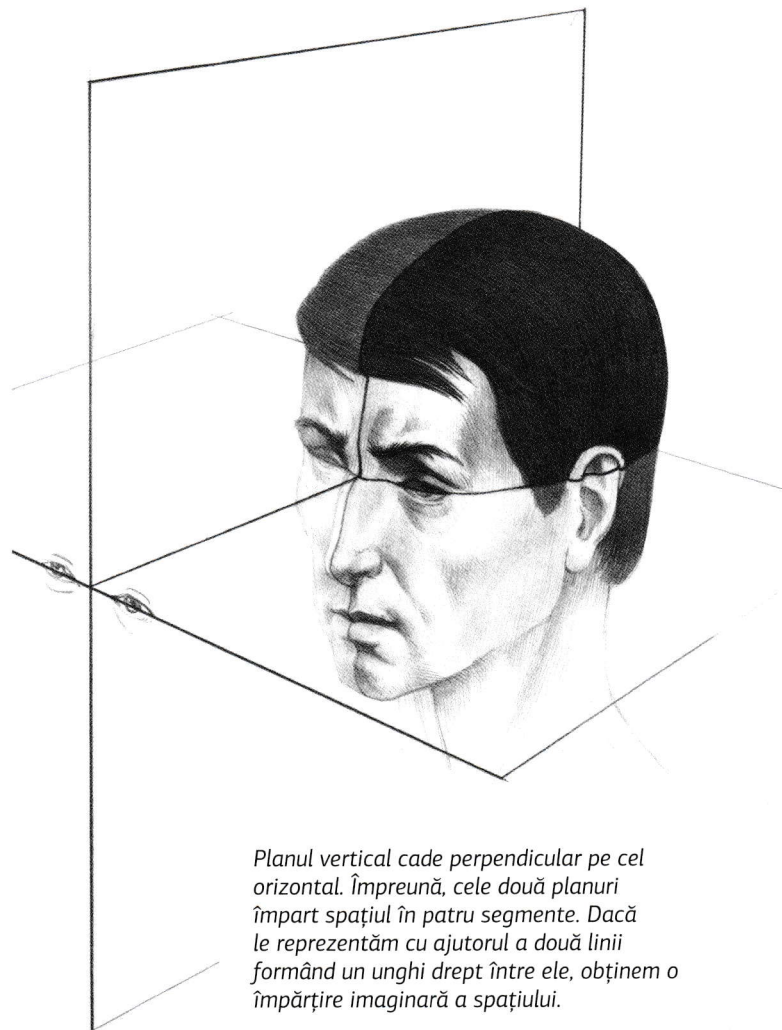

Indiferent dacă suntem în poziție șezândă sau în picioare, planul orizontal este cel care, având ochii noștri ca punct de pornire, se întinde paralel cu pământul.

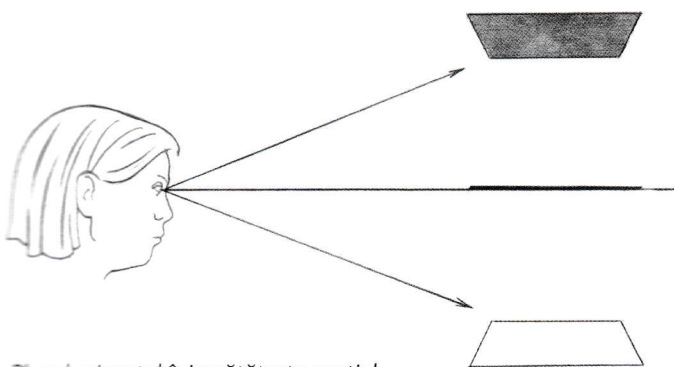
Planul vertical formează un unghi drept cu cel orizontal. Fiecare în parte va înjumătăți însă spațiul, iar împreună îl vor împărți în patru segmente. Iar dacă reprezentăm cele două planuri cu ajutorul a două linii formând un unghi drept între ele, vom obține o încrucișare imaginară a spațiului.

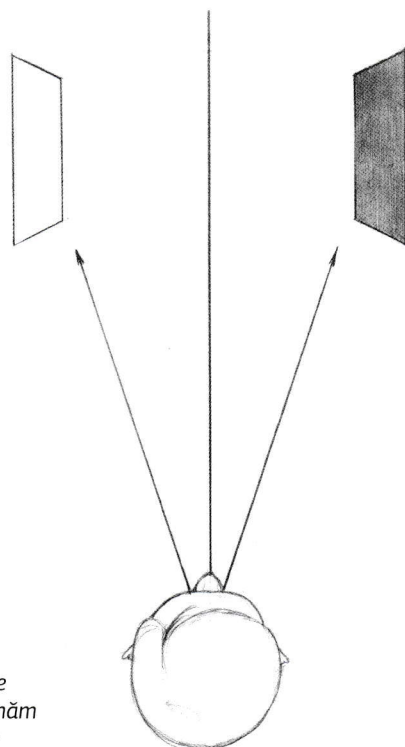
Planul vertical formează un unghi drept cu cel orizontal. Dintre planurile verticale imaginare având ca pornire proprii ochi, ne va fi cu adevărat util doar cel care cade perpendicular pe planul orizontal.

Planul vertical cade perpendicular pe cel orizontal. Împreună, cele două planuri împart spațiul în patru segmente. Dacă le reprezentăm cu ajutorul a două linii formând un unghi drept între ele, obținem o împărțire imaginară a spațiului.

Planul orizontal înjumătățește spațiul pe orizontală, astfel încât tot ceea ce desenăm se va afla dedesubtul, deasupra sau pe această linie.

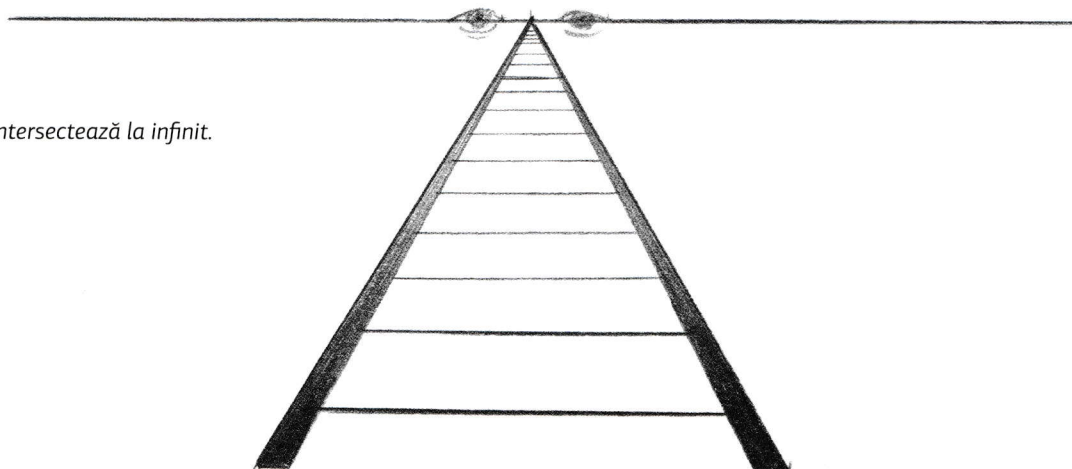
Planul vertical înjumătățește spațiul pe verticală, astfel încât tot ceea ce desenăm se va afla în dreapta, în stânga sau pe această linie.

Un ajutor real atunci când desenăm obiecte sau ființe umane îl constituie cunoașterea și utilizarea regulilor perspectivei. **Perspectiva** înseamnă punct de vedere. În domeniul artelor vizuale, punctul de vedere este sinonim cu o reprezentare a poziției obiectelor, a formelor și a corpurilor în spațiul tridimensional și în raport cu restul „agenților”, mai exact cu desenatorul. Întâlnim două reguli importante.

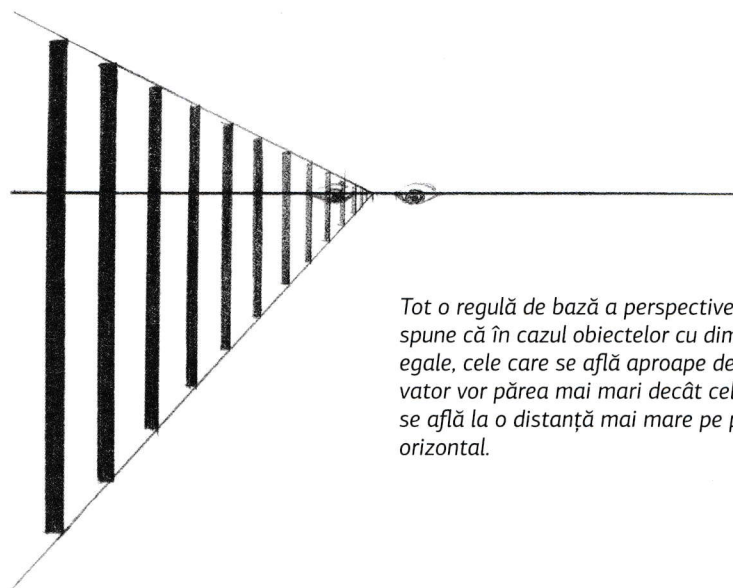
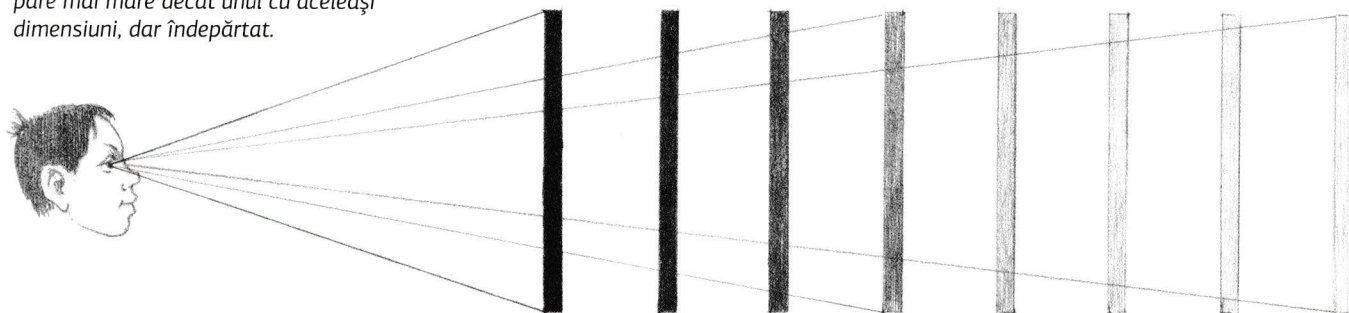
Prima regulă afirmă că paralelele se intersectează la infinit – acest lucru este valabil atât pentru planuri, cât și pentru spațiu. Să ne gândim la niște șine de tren sau la bordurile unei străzi: fiecare înaintează spre cealaltă.

O a doua regulă importantă a perspectivei ne spune că un obiect aflat aproape de observator pare mai mare decât unul cu aceleași dimensiuni, aflat însă mai departe. Un exemplu pentru acest caz îl constituie stâlpii de înaltă tensiune.

Paralelele se intersectează la infinit.

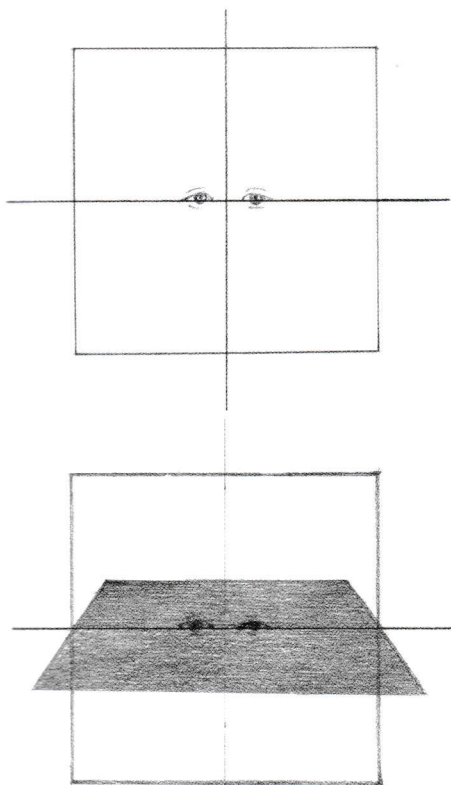

Un obiect aflat aproape de observator pare mai mare decât unul cu aceleași dimensiuni, dar îndepărtat.

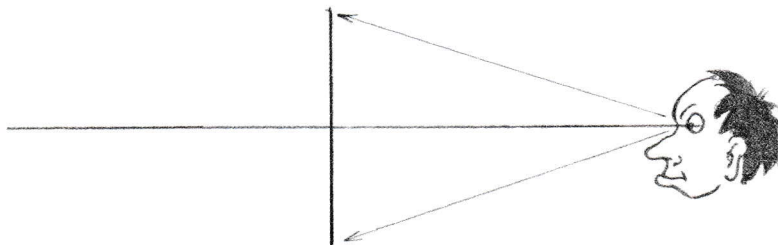

Tot o regulă de bază a perspectivei ne spune că în cazul obiectelor cu dimensiuni egale, cele care se află aproape de observator vor părea mai mari decât cele care se află la o distanță mai mare pe planul orizontal.

Imaginea unui pătrat, atunci când planul orizontal și planul vertical își înjumătățesc fiecare partea.

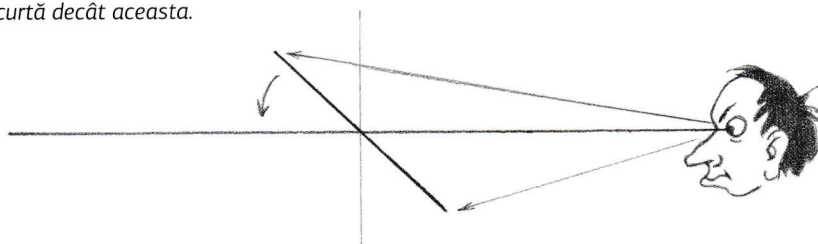

Pătratul are patru laturi egale. Laturile adiacente formează între ele câte un unghi drept, iar laturile opuse sunt paralele. Așa arată pătratul, când planul orizontal și planul vertical își înjumătățesc fiecare partea.

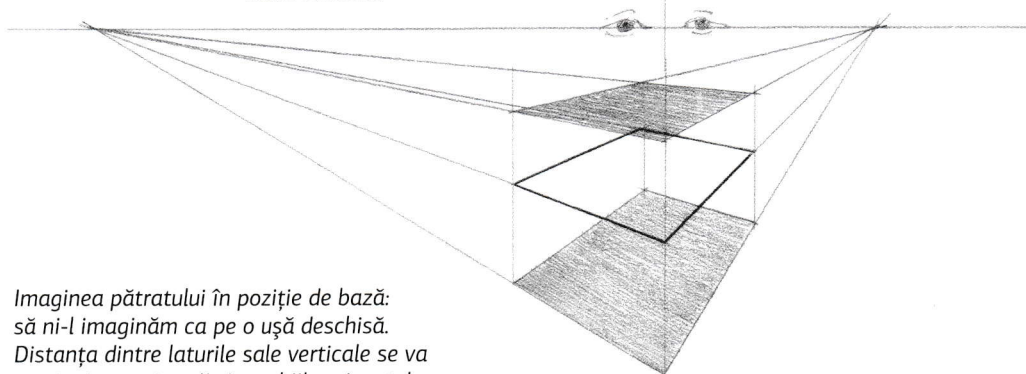

Dacă vom considera linia din planul orizontal, care înjumătățește pătratul drept axă de rotație, iar pătratul se va roti după aceasta, latura inferioară va fi tot paralelă cu axa și cu latura ajunsă în față, dar va fi mai scurtă decât aceasta.

Muchiile laterale sunt de dimensiuni egale, se îndreaptă una spre cealaltă și se întâlnesc undeva pe linia planului vertical.

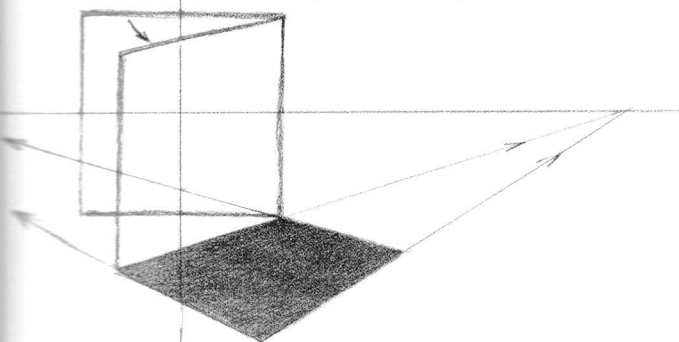

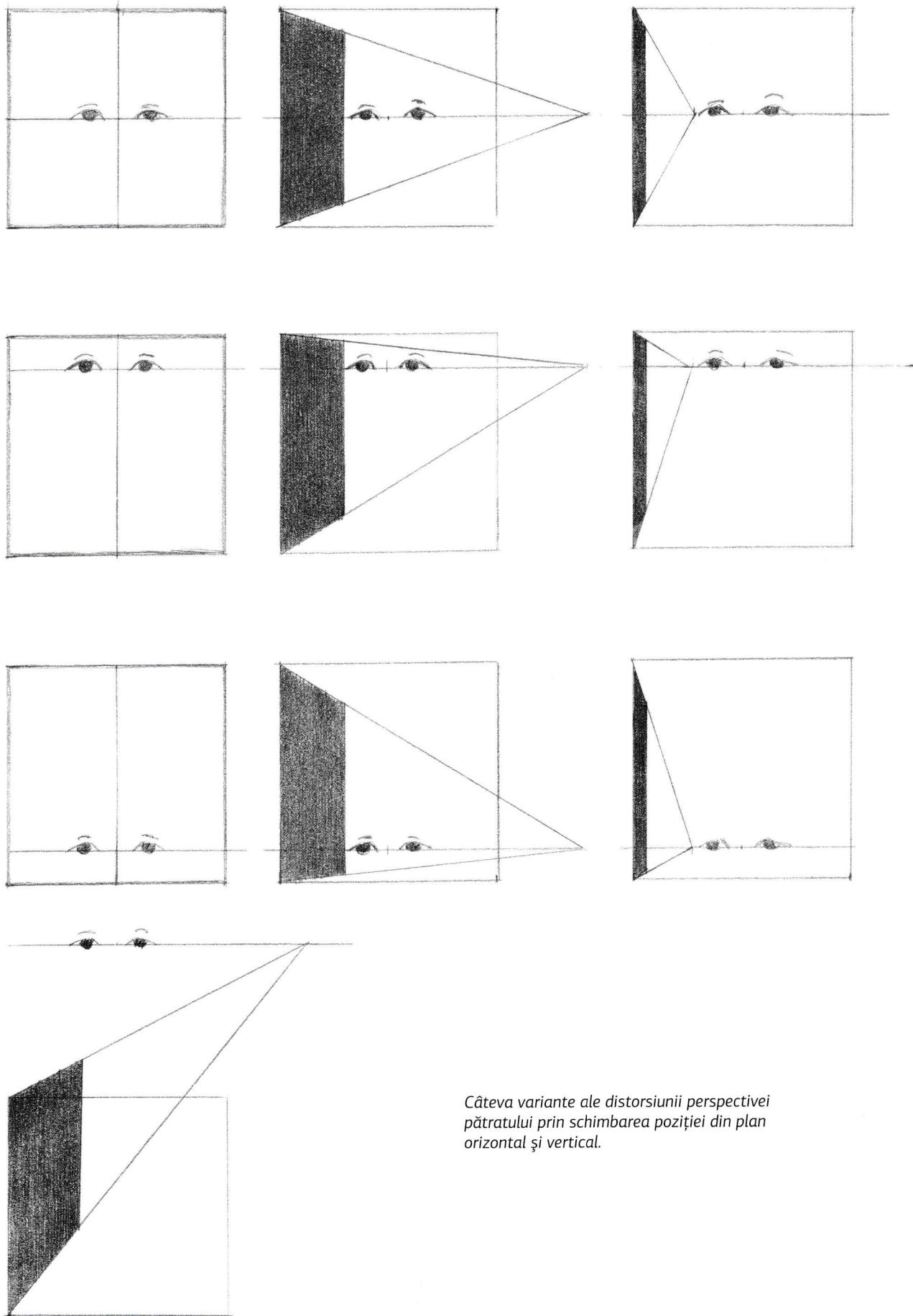
Cu cât pătratul se va afla mai departe de observator în plan vertical, cu atât mai însemnat va fi impactul vederii aeriene sau inferioare și cu atât va părea mai mare obiectul.

Imaginea pătratului în poziție de bază: să ni-l imaginăm ca pe o ușă deschisă. Distanța dintre laturile sale verticale se va scurta, iar pentru că și muchiile orizontale și-au schimbat poziția,

ele vor ajunge, în cazul unei depărtări progresive față de observator, una spre cealaltă. Dacă rotim varianta astfel obținută a pătratului, vom obține exact imaginea acestuia în poziție de bază: laturile opuse vor fi orientate – în cazul unei distanțări progresive față de observator – una spre cealaltă.

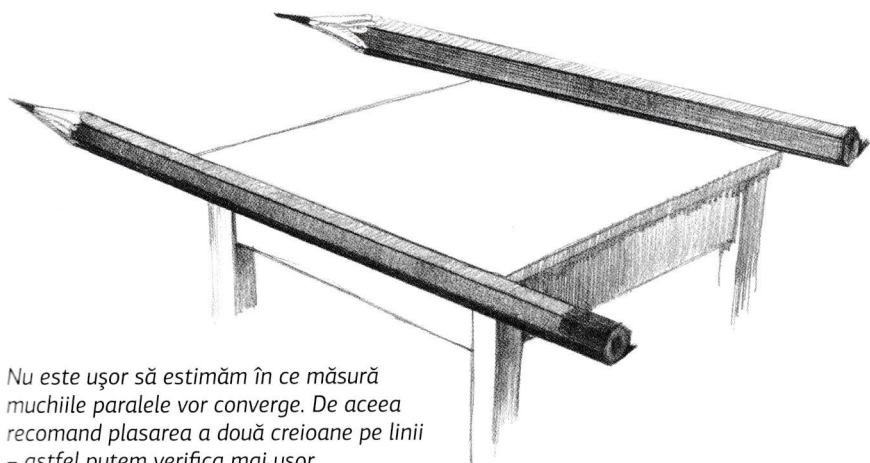

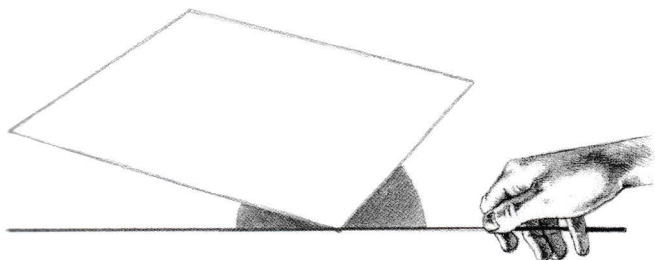
Câteva variante ale distorsiunii perspectivei pătratului prin schimbarea poziției din plan orizontal și vertical.

Respect pentru oameni și cărți

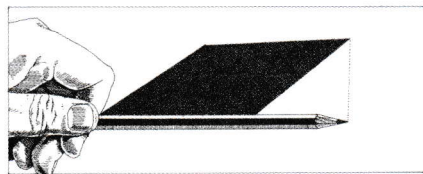
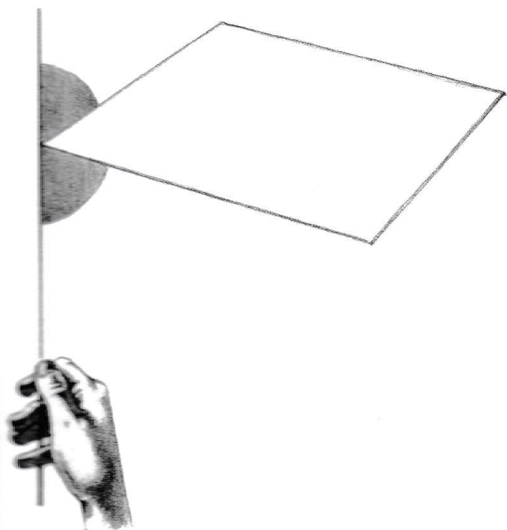
Sucesiunea logică a reprezentării unui pătrat în poziție de bază

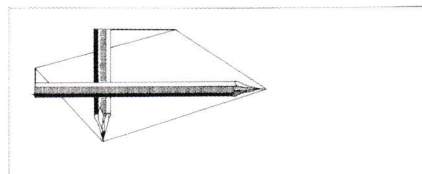
Nu este ușor să estimăm în ce măsură muchiile paralele vor converge. De aceea recomand plasarea a două creioane pe linii – astfel putem verifica mai ușor corectitudinea desenului. Atenție – dacă din această verificare rezultă că muchiile sunt paralele sau converg în direcția observatorului, înseamnă că lucrarea este greșită!

Cu un dispozitiv de măsurare, în poziție verticală sau orizontală, lipit de colțul pătratului, vom determina unghiul format de laturi cu orizontala sau verticala, precum și direcția muchiei respective. Determinarea unei direcții greșite a muchiilor este cea mai frecventă greșeală la un astfel de desen.

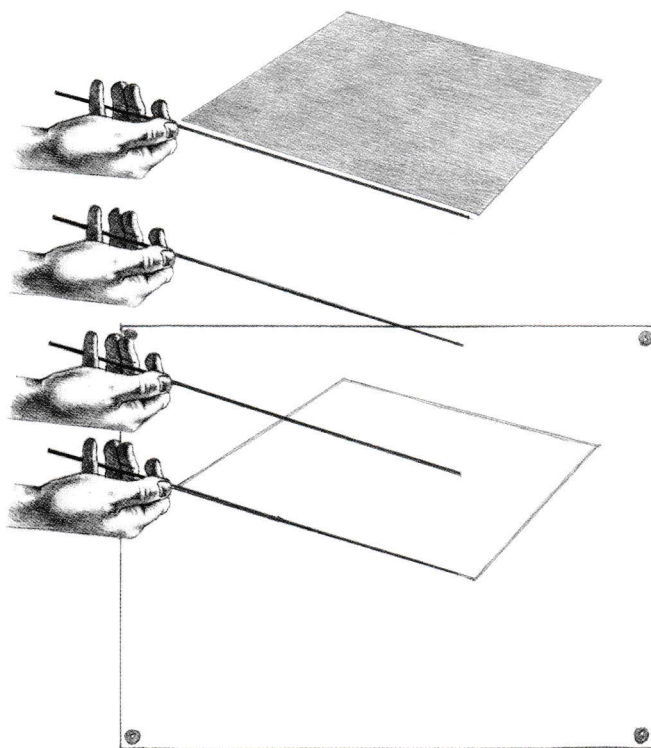

Va fi măsurată lungimea pătratului în poziție de bază prin plasarea unei margini a dispozitivului pentru măsurare, aflat în poziție orizontală, pe colțul mai îndepărtat al pătratului. Ne vom folosi de degetul mare pentru a marca și cealaltă margine.

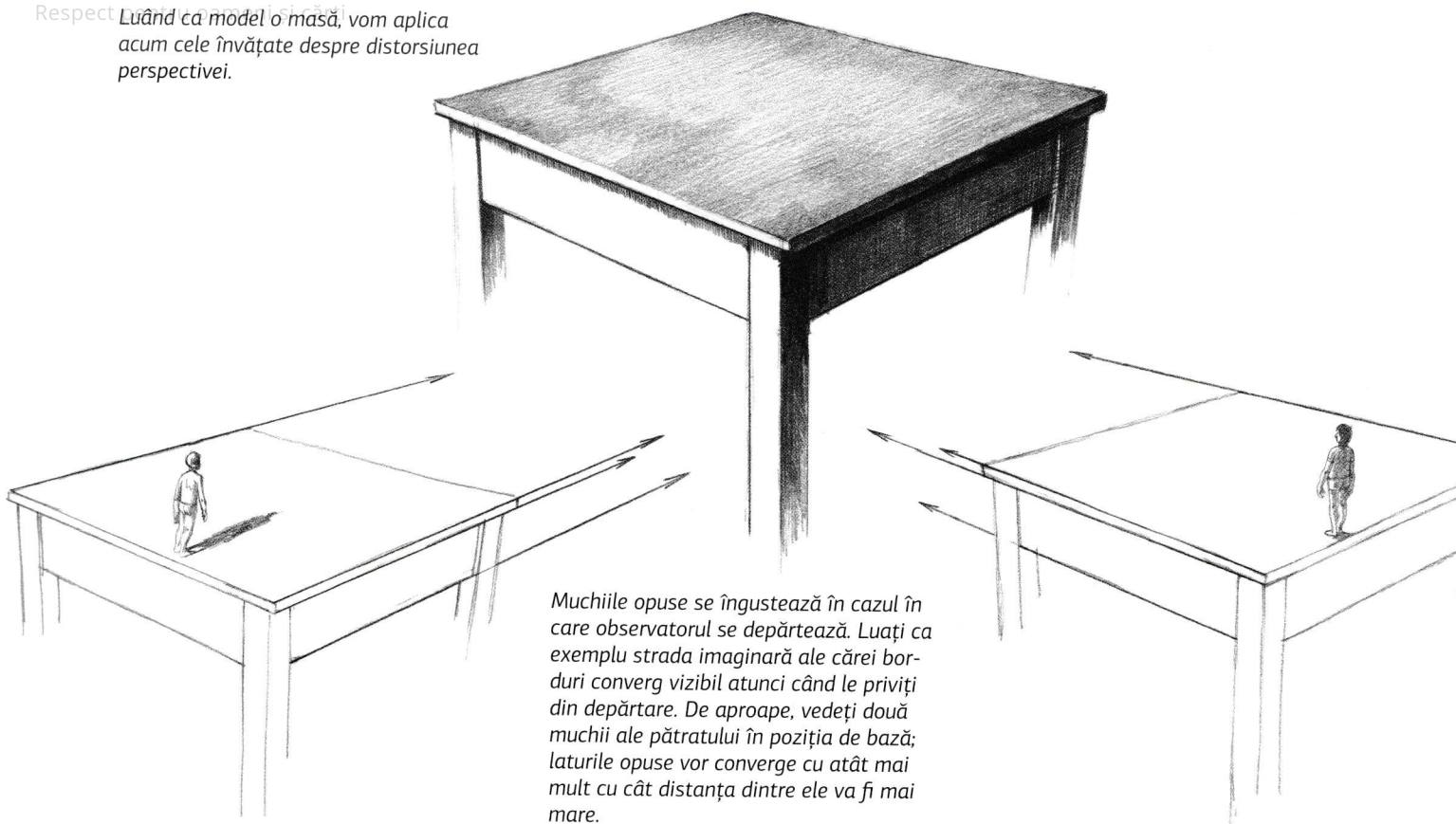

Lățimea pătratului în poziția de bază va fi măsurată cu un dispozitiv ținut în poziție verticală.

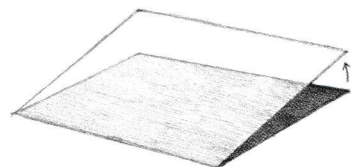
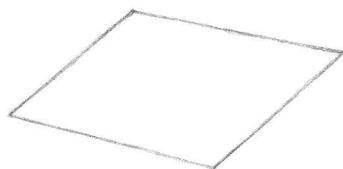
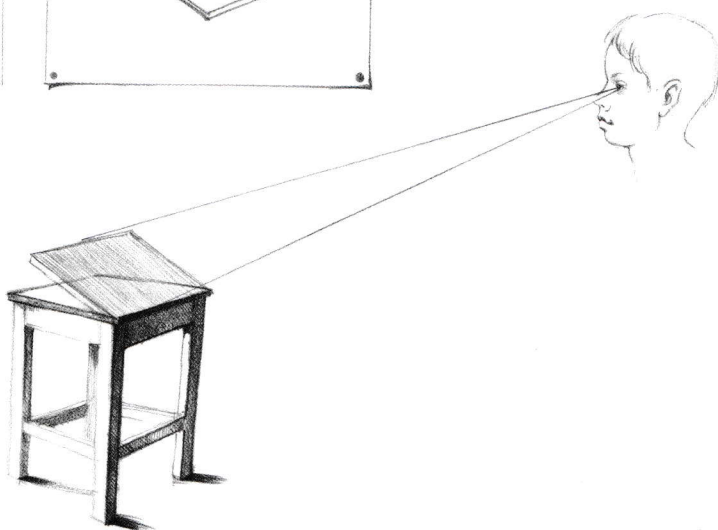
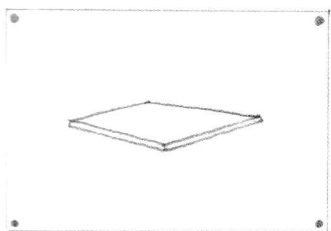
Cu puțină dexteritate, dispozitivul pentru măsurare ținut pe una dintre laturile pătratului, va permite o poziție rigidă a mâinii.

Respectând aceste reguli și sfaturi, luând ca model o masă, vom aplica acum cele învățate despre distorsiunea perspectivei.

Muchiile opuse se îngustează în cazul în care observatorul se depărtează. Luați ca exemplu strada imaginară ale cărei borduri converg vizibil atunci când le priviți din depărtare. De aproape, vedeți două muchii ale pătratului în poziția de bază; laturile opuse vor converge cu atât mai mult cu cât distanța dintre ele va fi mai mare.

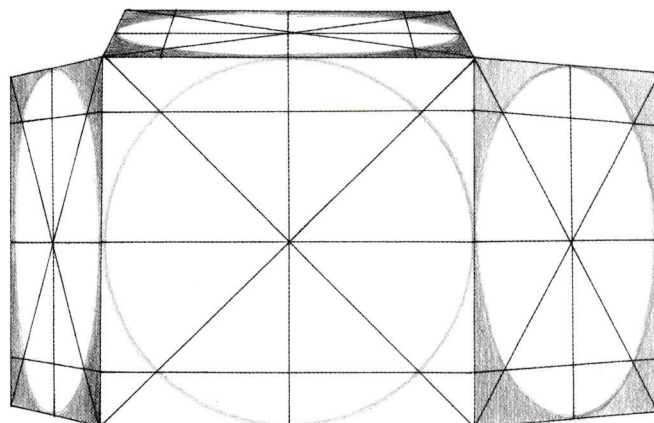

Dacă desenați greșit suprafața mesei, va părea că aceasta se înclină spre dumneavoastră.

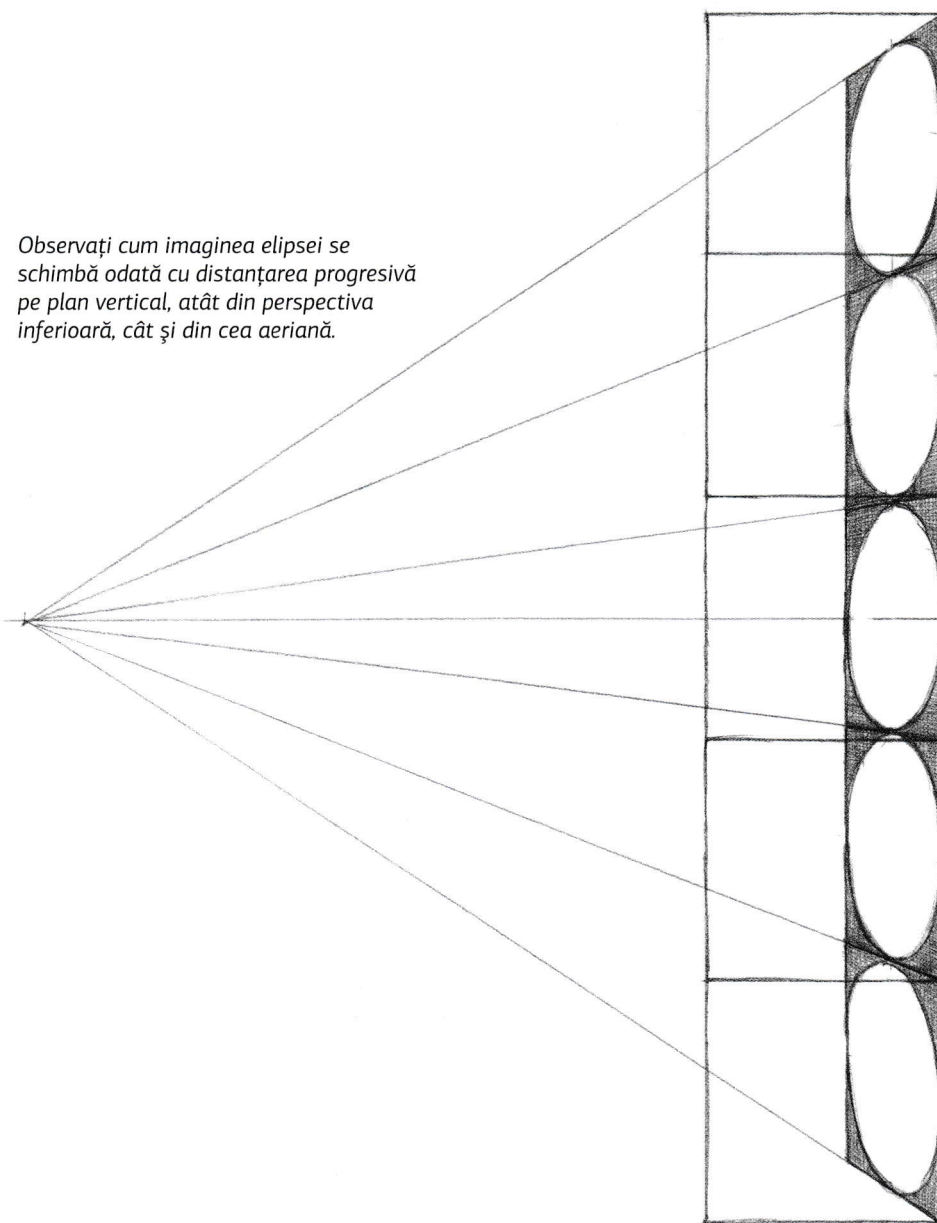
Respect pentru oameni și cărți

Caracterul deosebit al **cercului** constă în faptul că orice punct de pe circumferință este egal depărtat de mijloc. Distanța astfel formată se numește rază (r). Putem reprezenta cercul folosind un pătrat ca și cadru – mijloacele laturilor acestuia vor atinge cercul. Această încadrare e importantă – cele învățate despre pătrat ne vor ajuta să înțelegem mai bine schimbările perspectivei în cazul cercului.

În poziție de bază, cercul pare o elipsă. Imaginea conține patru fețe ale unui cub care au fost reprezentate cu ajutorul regulilor perspectivei. Pe aceste fețe vom desena elipsele corespunzătoare, folosindu-ne de mijloacele laturilor. Astfel vor putea fi studiate schimbările perspectivei în cazul cercului.

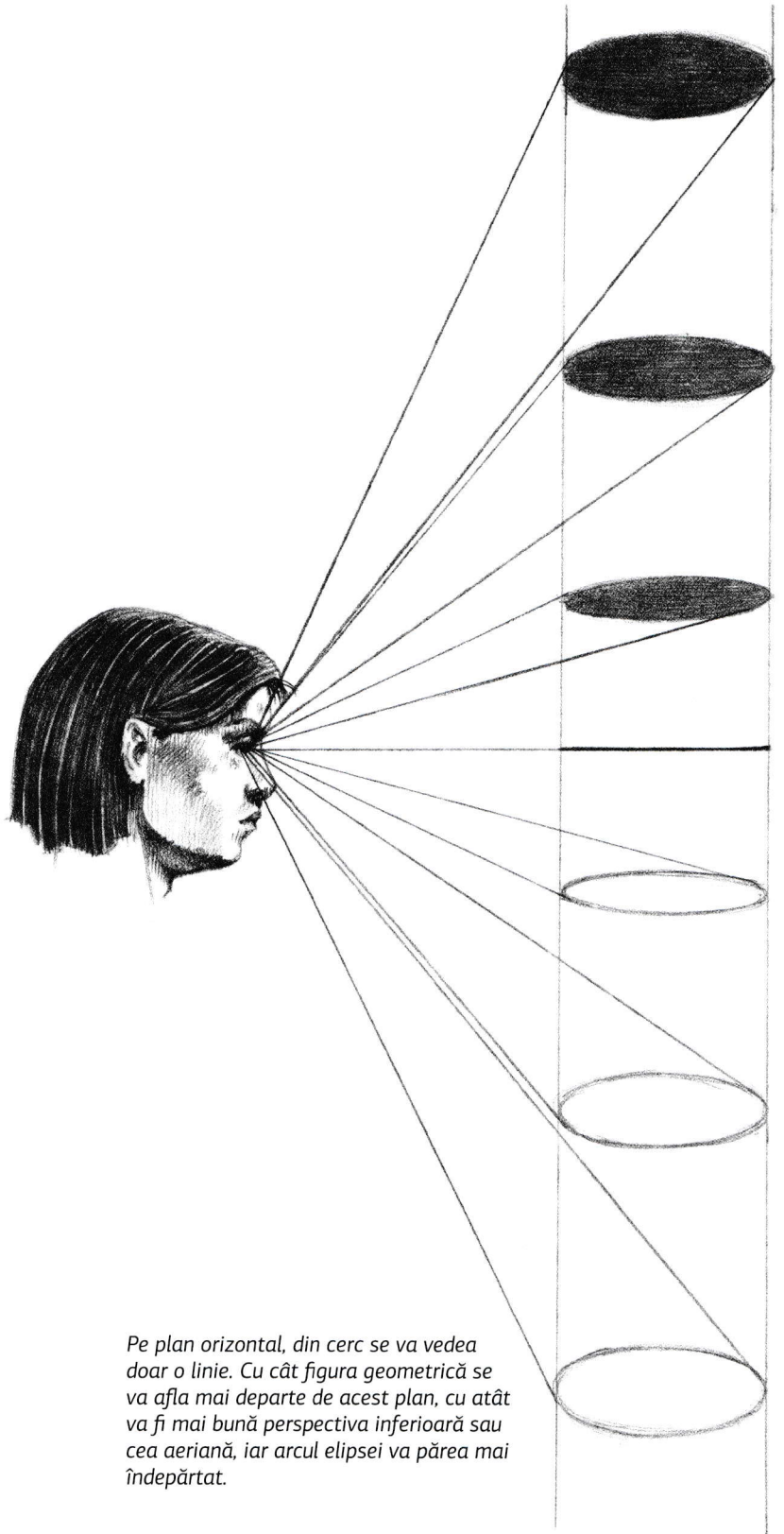
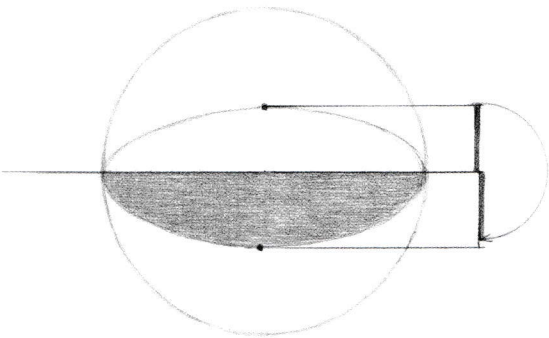
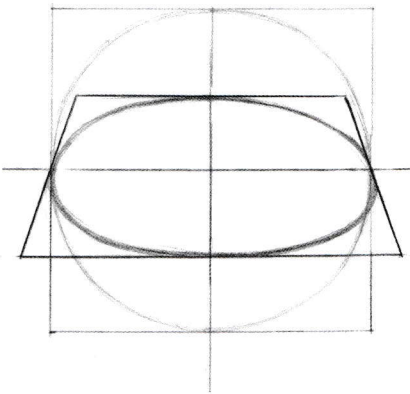
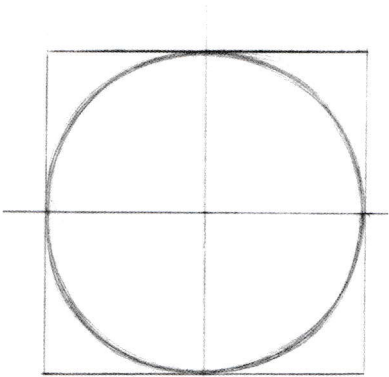

Observați cum imaginea elipsei se schimbă odată cu distanțarea progresivă pe plan vertical, atât din perspectiva inferioară, cât și din cea aeriană.

Respect centrul pătratului și părții

Dacă înjumătățim cercul din cadrul pătratului, iar apoi îl răsturnăm, partea mai îndepărtată de observator va părea, conform regulilor perspectivei, mai mică decât cea apropiată.

Pe plan orizontal, din cerc se va vedea doar o linie. Cu cât figura geometrică se va afla mai departe de acest plan, cu atât va fi mai bună perspectiva inferioară sau cea aeriană, iar arcul elipsei va părea mai îndepărtat.